

Kriminalomsorgsdirektoratet

Deres ref:

Vår ref:
201915998-14

Dato:
04.10.2019

SVAR PÅ HØRING VEDRØRENDE FORSLAG TIL ENDRING AV STRAFFEGJENNOMFØRINGSLOVEN

Region øst viser til brev fra KDI av 08.10.19 og tilhørende høringsnotat fra Justis- og beredskapsdepartementet med forslag til endringer i straffegjennomføringsloven (bruk av spyttette, pust- og bevegelsessensor i fengselsceller mv.). Vi beklager på det sterkeste at vi har oversittet høringsfristen i saken.

Vi har mottatt høringsinnspill fra fem av våre enheter. Samtlige støtter seg i hovedsak til alle forslagene og kommentarene understreker i det vesentlige behovet for endringene som er foreslått. En av enhetene poengterer at den foreslåtte ordlyden til § 38 annet ledd åpner for et vidt spillerom for beslutningstaker og at formuleringen kunne vært mer presis. Videre at bruken av spyttmasker må iverksettes kun etter grundige vurderinger og at praktisk anvendelse vil fordre adekvat opplæring.

Region øst har følgende kommentarer til høringsforslaget:

Kriminalomsorgen region øst støtter departementets forslag om å lovfeste en klar og tydelig hjemmel som tillater bruk av spyttette. Videre støtter vi forslaget om en mer differensiert tvangsmiddeladgang, slik at det gjelder strengere vilkår for bruk av sikkerhetsseng og sikkerhetscelle enn for håndjern, bodycuff og transportjern. Vi er imidlertid i tvil om vilkårene for å ta i bruk spyttette bør omfattes av de mer lempeligere vilkårene. Under henvisning til tiltakets inngripende karakter mener vi at vurderingstemaet for å ta dette tvangsmiddelet i bruk bør være den samme som ved bruk av sikkerhetscelle og sikkerhetsseng. Det må videre være det være tydelig hvilke vilkår som gjelder for å ta de ulike tvangsmidlene i bruk og de bør stilles krav til grundig opplæring i bruk av spyttette.

Vi har merket oss at KDI ved utarbeidelsen av nye retningslinjer til straffegjennomføringsloven § 38 har besluttet at bruk av hånd- og transportjern, strips og bodycuff, kølle, skjold og gass ikke er å anse for et enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Det bør klargjøres om dette også vil gjelde ved bruk av spyttette.

Kriminalomsorgen region øst

Postadresse:
Postboks 694

4302 Sandnes

Besøkadresse:
Solheimsgata 21, 2000
Lillestrøm

Telefon: 21 53 73 00
Telefaks:

Org.nr: 982 349 419

Saksbehandler:
Levi Nårstad Tyriberget

E-post: postmottak-
8100@kriminalomsorg.no

Vi har en bekymring for at kombinasjonen av mindre strenge vilkår og mangel på vedtak, vil føre til en vesentlig svekkelse av innsattes rettsikkerhet. Når det gjelder krav til vedtak ved bruk av tvangsmidler som håndjern, bodycuff og spyttmaske, mener vi at det bør skilles mellom bruk ved akutte hendelser og planlagt kortvarig, og ved langvarig bruk for eksempel hvor fengselet beslutter at innsatte skal håndteres med bruk av tvangsmidler over noe tid. Typisk at man beslutter et regime over en periode hvor innsatte konsekvent skal påføres håndjern utenfor cellen. I slike tilfeller er vi av den oppfatning at det bør være krav om å fatte vedtak om konsekvent bruk av tvangsmiddelet og at vedtaket bør omfatte bruk over en tidsbegrenset periode på f. eks inntil 7 dager el. På denne måten vil innsatt gis en reell klagemuligheten på bruken av tvangsmiddelet, samtidig som fengselet jevnlig må foreta en fornyet og begrunnet vurdering av nødvendigheten av å ta i bruk tvangsmiddelet. Det er viktig med notoritet og etterprøvbare rundt denne type inngripende beslutninger.

Vi finner videre grunn til å bemerke at vi vanskelig se for oss at den situasjonen som omtales i høringsnotatet side 9, avsnitt 3 kan gi grunnlag for en forsvarlig deltakelse i fellesskap med andre innsatte. Deltakelse i fellesskapet med den utagering og påføring av tvangsmidler som er omtalt her, fremstår som en uforsvarlig og uverdigg behandling av den innsatte. Kriminalomsorgen bør tilføres ressurser til forsterket bemanning for å håndtere innsatte med denne problematikken på en forsvarlig måte, fremfor at det legges opp til at innsatte skal påføres inngripende tvangsmidler for å kunne ha fellesskap med andre innsatte.

For å sikre oversikt over praksis og at bruk av spytttette kun tas i bruk der det er strengt nødvendig, mener vi det legges opp til en form for innrapportering til regionalt nivå der dette tvangsmiddelet er tatt i bruk. Dette bør være både mulig å håndtere, og ikke minst bra for kunnskapen til etaten vedrørende bruken av spyttmasker.

Med hilsen

Brit Kari Kirkeeide
ass. regiondirektør

Levi N. Tyriberget
sikkerhetsinspektør

Dette brevet er godkjent elektronisk i kriminalomsorgen og har derfor ingen signatur.